

Jihadisten Fritz: En analyse av terrorkomplottet som ble avslørt i Tyskland i september 2007

Foredrag for Konsortium for forskning på terrorisme og internasjonal kriminalitet, NUPI, 31. oktober 2007

Av Petter Nesser
Forsker
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)
P O Box 25, N-2027 Kjeller, Norway
Telefon: +47 63 80 77 54
Telefaks: +47 63 80 77 15
E-post: petter.nesser@ffi.no
Internett: www.ffi.no/TERRA

Innledning

I dette foredraget skal jeg beskrive et nylig avslørt terrorkomplott i Tyskland og vise hvordan det passer inn i den generelle trusselen fra islamistiske terrornettverk i Europa. Et interessant element i saken er at den antatte lederen for terrorcellen er etnisk tysker. Selv om det ikke er første gang konvertitter har deltatt i islamistiske terrorgrupper, så er det nytt at de dominerer og leder dem. Forekomsten av konvertitter i islamistiske terrornettverk bryter med stereotypiske oppfatninger av islamistiske terrorister. Noen dager etter terroravsløringene i Tyskland meldte internasjonal presse at israelske neonazier hadde gjennomfører voldshandlinger mot sine landsmenn i Israel. Disse hendelsene sier noe om at moderne terrorisme og politisk vold i økende grad de-territorialiseres og de-kontekstualiseres, og at nye fenomener oppstår som ikke passer så godt inn i de tradisjonelle kategoriseringene av voldelig politisk aktivisme.

I det følgende skal jeg beskrive hovedelementene i komplottet og antiterroroperasjonen. Deretter skal jeg gå igjennom hva som foreløpig er kjent om de mistenkte terroristene, med særlig fokus på den antatte hovedmannen *Fritz Gelowicz* (28). Etter det ser jeg på motivasjoner og drivkrefter bak komplottet, før jeg konkluderer med i hvilken grad og på hvilken måte terrorkomplottet passer inn i trusselbildet. Essensen av analysen er at komplottet må sies å være typisk for trusselen etter invasjonen av Irak og terrorangrepene i Madrid (dominert av al-Qaida inspirerte "hjemmedyrkede" terrorceller), men at det også er forhold ved komplottet som er typiske for tidligere forekomster av islamistisk terror i Europa (så som sterkt fokus på amerikanske mål og betydelig involvering fra en militant islamistisk organisasjon basert utenfor Europa). Analysen baserer seg utelukkende på åpne kilder, i all hovedsak tysk og internasjonal presse.

Komplottet og anti-terror operasjonen

Den 4. september arresterte tysk politi tre personer i Oberschlehdorn i Westfalen i Sør-Tyskland mistenkt for å ha planlagt og forberedt et angrep med tre kraftige bilbomber mot amerikanske interesser og borgere i Tyskland. Terrorcellen besto av to tyske konvertitter og en tyrkisk immigrant som skal ha hatt kontakter med, trent med og mottatt instruksjoner fra en usbekisk militant islamistgruppe basert i Pakistan. De skal også ha hatt støttespillere i Tyrkia og muligens kontakter blant ekstremister i London.

Ifølge tyske myndigheter planla og forberedte terroristene massedrap og masseødeleggelse. De hadde anskaffet store mengder kjemikalier samt militære detonatorer. Målene for angrepene skal

(ifølge avlyttede samtaler mellom de mistenkte) ha vært den internasjonale flyplassen i Frankfurt, den amerikanske militære flybasen Ramstein, samt en restaurant eller et diskotek frekventert av amerikanere. De var i gang med å produsere eksplosiver i en hytte i Sauerland (Westfalen) på tidspunktet for arrestasjonene. Det er foreløpig uvisst om terroristene planla selvmordsaksjoner eller om de skulle parkere bilene og forlate åstedet. Kjemikaliene kjøpte de mistenkte fra grossister i Tyskland, og bombeanretningene ble angivelig konstruert etter oppskrifter fra Internett.

Kjemikaliet hydrogenperoxid var hovedbestanddelen i eksplosivet. Tilsvarende materiale ble brukt av London-bomberne i juli 2005, og har også blitt anvendt av en rekke andre al-Qaida inspirerte eller assosierte terrorister både i Europa og internasjonalt. Gjerningsmennene hadde samlet inn tilsvarende mer enn 700 kg av dette stoffet, fordelt på 12 tønner. Stoffet hadde en konsentrasjon på 35 %, og kunne teoretisk sett frambringe en spreng effekt tilsvarende mer enn 500 kg TNT. Sprengstoffet skulle fordeles på tre kraftige bomber. Hovedmannen forsøkte å skaffe hydrogenperoxid med høyere konsentrasjon, men det viste seg vanskelig pga restriksjoner på salg denne typen kjemikalier. Detonatorene ble smuglet inn til Tyskland fra Tyrkia, og det er antatt at de stammer fra syriske militære lagre. En tysktunisisk unggutt på 15 år skal ha smuglet detonatorene fra Tyrkia til Tyskland sydd inn i et par sko. Det er uvisst om vedkommende var informert om hva han faktisk smuglet, eller om han simpelthen trodde han fraktet gjenglemte sko for en venn.

Antiterror operasjonen ”*Alberich*” ble satt i gang i oktober 2006, da de amerikanske etterretningsorganisasjonene NSA og CIA informerte det tyske etterretningen, Bundeskriminalamt (BKA), om Internettkommunikasjon mellom usbekere i Pakistan og de mistenkte i Tyskland. Kodenavn på kontaktene i Pakistan og Tyskland har blitt offentliggjort i tysk presse. I alt 45 personer har vært under overvåkning i denne operasjonen. I tillegg til de tre som ble arrestert i Tyskland skal sju andre personer være mistenkte for direkte involvering i terrorplanen. Det er litt uklart i pressedekningen hvor disse skal befinne seg, men tyske myndigheter uttalte at ”de er ikke på flukt – vi vet hvor der er”.

Terroristene har tydeligvis vært fullstendig klar over at de har vært under overvåkning, og gjort en rekke (om enn noe uprofesjonelle) mottiltak eller avledningsmanøvrer. De kodet all kommunikasjon. De kommuniserte på Internett gjennom en kjent teknikk som går ut på at samtlige kontaktpersoner har passord til samme emailkonto og legger beskjeder til hverandre i en folder slik at ingen e-post sendes ut i fra emailkontoen (metoden er kjent fra flere terrorplaner som er avslørt i Europa, bla den såkalte ”Operasjon Crevice”-saken i Storbritannia).

Samtidig som de vernet om innholdet av kommunikasjonen etter beste evne har de foretatte en rekke handlinger som synes irrasjonelle ut ifra at de planla en terroraksjon. For eksempel, ga hovedmannen et intervju til tysk presse om at han følte seg overvåket og forfulgt. En av personene i det Islamismiljøet som de terrormistenkte var en del av, gikk ut av bilen sin på rødt lys og skar opp dekkene til tyske agenter som skygget ham. På nyttårsaftnen 2006 kjørte den antatte hovedmannen og andre aktivister fram og tilbake ved amerikanske militærforlegninger i Hanau og foretok noe som agentene oppfattet som rekognosering. Da politiet konfronterte dem med dette sa de at de ønsket å se ”hvordan amerikanerne feirer nyttårsaftnen”. Tysk og amerikansk etterretning samarbeidet om å overvåke all aktiviteten og kommunikasjonen til de hovedmistenkte. Leiligheter og biler ble videoovervåket og avlyttet.

Agenter fulgte nøye med på telefon- og Internettkommunikasjon, og sentrale personer ble skygget. Pressedekningen sier ingenting om hvorvidt miljøet ble infiltrert. På et tidspunkt gikk imidlertid politiet inn i leiligheten til en av de mistenkte og beslagla propagandamateriell og noe som kunne se ut som en såkalt ”martyrdomvideo”.

Terroristene

Hvordan skal vi karakterisere terrorcellen og hvem var terroristene? Hovedinntrykket er at dette dreier seg om en såkalt lokalt basert celle med tydelige internasjonale forbindelser, og en tydelig grad av styring utenfra. De skal ha benyttet seg av Internett til å kommunisere og laste ned bombemanualer, men det vil være en overdrivelse å snakke om en ”virtuell celle”. Rekruttering og radikaliserings har vært en gradvis prosess over flere år. Hovedmannen og hans medsamsvorne skal ha foretatt omfattende reiser til land som Syria, Egypt, Saudi-Arabia, Tyrkia og Pakistan der de møtte og trente sammen med islamister fra en etablert organisasjon (se nedenfor).

Kjernen i terrorcellen besto av tre personer, to tyskere og en tyrkisk immigrant. De er alle navngitt i internasjonal presse som *Fritz Gelowicz (28)*, *Daniel Schneider (21)* og *Adem Yılmaz (28)*. Gelowicz var ingeniørstudent, Yılmaz løsarbeider og Schneider var arbeidsledig etter å ha avtjent militærtjeneste. Det er lite i beskrivelsene av personene som tyder på sosial marginalisering og utstrakt kriminell atferd. En tysk statssekretær har uttalt at Gelowicz hadde ”en enorm kriminell energi”, men det er uvisst om karakteristikken går på atferd før den aktuelle saken. De var alle islamistiske aktivister som tilhørte et miljø knyttet til det religiøse senteret *MultiKultur Haus* i Neu-Ulm. Senteret var drevet av konservative salafister og finansiert av saudiarabiske stiftelser.

Ifølge pressedeckningen skal det ha vært flere kontaktpunkter mellom de terrormistenkte og islamister i Pakistan, Tyrkia og Storbritannia (London). Kontaktene i Tyrkia har bidratt med logistisk støtte. Kontaktene i Pakistan tilhører *Islamske Jihad Union*, en usbekisk islamistisk organisasjon man antar står bak planene. Når det gjelder kontakter i London, har det foreløpig ikke blitt spesifisert hva de består i. Når det er sagt, så har koblinger til det militante undergrunnsmiljøet i London, og inspirasjon fra de viktige London-baserte ideologene Abu Qatada og Abu Hamza vært svært vanlig i tilsvarende saker i Europa, og kan derfor ikke utelukkes i dette tilfellet.

Lite konkret informasjon er fremkommet om hvordan de hovedmistenkte har møtt hverandre, og hvordan de har blitt rekruttert av den *Islamske Jihad Unionen*. Ifølge *Der Spiegel* synes det som de har møttes på den islamistiske ”scenen” i Ulm, men at de inngikk et forbund om å ty til voldelig aktivisme og terrorisme under et opphold i Saudi-Arabia. Det finnes ingen klare indikasjoner på hvorvidt kontakten med den usbekiske gruppa oppsto på Internett eller ansikt til ansikt med rekrutterer for gruppa i Tyskland, Tyrkia, Saudi-Arabia eller Pakistan. Muligens har det vært en kombinasjon av Internettkommunikasjon og møter.

Hvem er så denne Fritz Gelowicz som blir beskrevet som lederen for terrorcellen? Gelowicz ble født i München og vokste opp i Ulm i Sør-Tyskland. Han kommer fra en ordinær middelklassebakgrunn etter tyske standarder. Foreldrene framstår som ressurssterke. Faren hans driver et firma som utvikler solcelleteknologi og moren er lege. Foreldrene ble imidlertid skilt da han var tenåring. Ifølge tidligere skolekamerater pressen har intervjuet gikk skilsmissten sterkt inn på Fritz, og det antydes at sorg og fortvilelse fikk ham til å søke mot religion. Broren hans konverterte også til Islam, men har ifølge tyske myndigheter ikke vært involvert i ekstremisme.

Fritz begynte på ingeniørstudier på universitetet i Ulm. På universitetet ble han medlem av en muslimsk studiesirkel som hadde ekstremistiske tendenser. I jevnlig møter på ”Cafe Istanbul” diskuterte de religion og politikk, og skal ifølge vitner ha snakket om at det er legitimt å drepe kristne, jøder og de vantrø. Fritz ble også en del av den islamistiske ”scenen” tilknyttet *MultiKultur Haus* i Neu-Ulm, og ble observert sammen med en imam, leder og ildsjel i dette miljøet som het Yehia Yousif. Yousif var utdannet lege og er beskrevet som svært karismatisk. Under hans ledelse ble *MultiKultur Haus* en ”magnet” for islamister fra hele Tyskland. Etter at myndighetene begynte å etterforske aktivitetene til senteret flyktet imamen fra landet.

Gradvis mistet Fritz interessen for studier, men ble mer og mer oppslukt av ekstrem og militant islamisme. Vinteren 2003/04 tar han noen eksamener med varierende resultater og går inn i en 18 måneders permisjon. I løpet av denne perioden skal han ha deltatt på arabiske språkkurs i Egypt og Syria, og religiøse studier i Saudi-Arabia. I Saudi-Arabia skal han ha oppholdt seg sammen med de andre to som skulle komme til å utgjøre kjernen i terrorcellen. Ifølge amerikanske etterretning skal Gelowicz og de to kompanjongene ha vært i en treningsleir tilhørende den usbekiske Islamsk Jihad Union nord i Pakistan i mars 2006.

Motivasjoner og organisatoriske forbindelser

Hoveddrivkreftene bak komplottet i Tyskland ser ut til å ha vært et ”organisatorisk push” fra *Islamske Jihad Union* (IJU), en Pakistanbasert usbekisk jihadistgruppe (IJU), samt en gradvis sosialisering av de operative inn i jihadistisk tankegang i ekstremistiske undergrunnsmiljøer i Tyskland, samt på reiser i den muslimske verden. Foreløpig har det ikke kommet fram konkret informasjon hva slags ideologi eller hvilke ideologer de mistenkte har forholdt seg til (bortsett fra at de må ha sympatisert med IJU). Man kan imidlertid lese noe ut av målutvelgelsen til terroristene, de organisatoriske forbindelsene deres (hva er målet til IJU?), samt det som er kjent om hva de har sagt og gjort mens de har vært under overvåkning.

De mistenkte har åpenbart næret et voldsomt hat mot USA og amerikanere. Biografier av Gelowicz og hans medsammensvorne tyder på at de ble sosialisert inn i et grunnleggende hat mot ikke-muslimer i det islamistiske undergrunnsmiljøet i Tyskland. Det kan synes som om interaksjonen med IJU kanaliserte dette generelle hatet mot ikke-muslimer inn mot en intens anti-amerikanisme og en overbevisning om at det er legitimt og nødvendig å angripe amerikanske borgere og interesser i Tyskland. En hendelse fra mai 2007, viser hvor ekstreme og uvorne aktivistene var. Tyske overvåkere observerte Yilmaz og noen venner da de yppet til bråk utenfor en nattklubb i Darmstadt der amerikanske soldater var ute for å hygge seg. Når de ikke fikk noen respons skar de opp dekkene på amerikanskproduserte biler i området rundt. En avlyttet samtale der terroristene diskuterte ulike mål understreker det hatefulle fokuset på amerikanske mål. De snakket om flyplasser og amerikanske militærforlegninger, en nattklubb eller et diskotek ”med amerikanske horer”.

Hva er den Islamske Jihad Union, og hvilken rolle spilte kontakten med denne gruppa for angrepsplanene i Tyskland? Kontakten med IJU ser ut til å ha vært regelmessig og tett (uvisst hvor langvarig), og det ser ut som om de har både trent aktivistene, forsynt de med bombemanualer og gitt instruksjoner om tidspunkt for angrepet. Når det gjelder selve målutvelgelsen har jeg ikke funnet indikasjoner på at IJU har lagt føringer på dette. I tidligere terrorsaker i Europa, har målutvelgelse blitt overlatt i stor grad til de operative cellene (sannsynligvis ut i fra pragmatisme, de som befinner seg i området der angrepet skal gjennomføres er best egnet til å finne et mål som det er mulig å angripe).

Islamsk Jihad Union (IJU) ble dannet i 2002, som en ”avlegger” av den Usbekistans Islamske Bevegelse (IMU). Gruppa blir ofte beskrevet som en Sunni-Islamistisk ”al-Qaida kopist gruppe”, som først hadde som mål å kjempe mot ”de vantrø” i Usbekistan, dvs. regimet til president Isom Karimov. Etter hvert skal gruppa ha blitt mer fokusert om å ramme internasjonale mål i Usbekistan, i tillegg til å rekruttere og å gjennomføre terroraksjoner utenfor Usbekistan. Lederen for gruppa, Abu Yahia Muhammad Fatih skal ha uttalt at gruppa består av ”gudfryktige fra hele verden”. I 2004 skal gruppa ha gjennomført aksjoner mot den amerikanske og israelske ambassaden i Tasjkent. I 2005 skal gruppa angivelig ha begynt med å rekruttere medlemmer i Europa og i Nord-Afrika. IJU tok på seg ansvaret for den mislykkete aksjonen i Tyskland i et kommunike på et tyrkisk-språklig Internettforum. Så vidt jeg vet er det første gangen en organisasjon har påtatt seg ansvaret for en aksjon som mislyktes i Europa. Man kan bare spekulere i hvorfor de har gjort dette. Mest sannsynlig må organisasjonen ha ønsket å sette seg ”selv på kartet”, og spre frykt. Samtidig vil et slikt utspill nødvendigvis gjøre det vanskeligere å operere internasjonalt for usbekiske militante.

IJU medlemmer i Pakistan skal ha vært i jevnlig kontakt med terrorcellen i Tyskland via telefon og Internett, og IJU skal ha bidratt med bombemanualer som bla viser hvordan hydrogen peroxid med lave konsentrasjoner kan ”anrikes” med stivelse fra mel. De terrormistenkte hadde kjøpt mel i store kvanta i tråd med dette.

Når det gjelder al-Qaidas eventuelle rolle i disse terrorplanene involvering i planene, har jeg ikke funnet noen opplysninger som sannsynliggjør direkte medvirkning. Noen kilder hevder at IJU fikk støtte fra al-Qaida da gruppa ble dannet i 2002. I et intervju hevder lederen for gruppa, Fatih, at dannelsen skjedde med hjelp av ”mange brødre” som bidro med ”finansiell, moralsk, vitenskapelig og operasjonell” støtte, men han angir ikke om dette dreier seg om al-Qaida og andre globale jihadistgrupper eller ikke. Ut ifra konteksten må det imidlertid sees på som høyst sannsynlig at støtten kom fra krefter innenfor al-Qaida og/eller Taliban som var på flukt og trengte allierte etter invasjonen av Afghanistan.

Konklusjoner

Siden 2003/2004, har hovedtendensene i trusselbildet i Europa vært såkalte ”hjemmedyrkede”, selvrekrutterende, selvradikaliserende og til en viss grad selvtrente terrorceller som kun var inspirerte av al-Qaida og likesinnete. Disse cellene hadde svake eller ikke-eksisterende forbindelser til organiserte grupper.

IJU cellen som ble avslørt i Tyskland styrker tesen om en tilbakevending til situasjonen slik den var før invasjonene av Afghanistan og Irak, der militante islamistgrupper med base i den muslimske verden organiserte, trente og kontrollerte terrorceller som opererte i Europa.

Selv om den tysktyrkiske terrorcellen virker noe mer organisert og styrt utenfra, er det likevel et sterkt element av ”hjemmedyrking” i den forstand at kjernen i cellen besto av to tyske konvertitter og en tyrker som hadde bodd lenge i landet. Videre hadde den grunnleggende radikaliseringsforegått i ekstremistiske undergrunnsmiljøer i Tyskland, selv om på det på et senere tidspunkt har oppstått en forbindelse og et lojalitetsforhold mellom Gelowicz og hans medsamsvorne og IJU.

Slik jeg ser det, er det nå vanskelig å identifisere en klar trend når det gjelder ”indre” og ”ytre” påvirkninger når det gjelder mønstrene i på jihadistisk terrorisme i Europa. Vi går mot et stadig mer komplekst trusselbilde hva angår aktører, organisering og motivasjoner.

Avslørte terrorceller har hatt varierende grad av organisering, profesjonalitet, etnisk sammensetning, strategier og målutvelgelse. Man kan kanskje si at dagens jihadister i Europa tar opp i seg en del av de elementene som har preget Europeisk jihadisme over tid. Mens Europa på 80 og 90 tallet hovedsakelig var et tilfluktssted og støttebase for opprørs- og terrorgrupper i f. eks Egypt og Algerie, samt motstandskamp og separatisme i Afghanistan, Bosnia og Tsjetsjenia, så ble regionen etter hvert en angrepsarena for ”lokale jihadister” (GIA i Frankrike 1994-1996) og ”globale jihadister” (al-Qaida tilknyttede celler som planla og forberedte angrep mot amerikanske og jødiske mål før invasjonen av Afghanistan).

De siste årene har man hovedsakelig sett angrep (eller forsøk på angrep) mot europeiske land som bidrar militært til okkupasjonsmakten i Afghanistan og Irak. I den verserende saken i Tyskland ser vi igjen at et europeisk land framstår som angrepsarena mer enn et mål i seg selv, og en organisert gruppe som kommer utenfra, men benytter seg av europeere på det operative nivået, antageligvis fordi europeiske aktivister er bedre egnet til å operere i regionen.

Et viktig poeng er at Internett ser ut til å ha blitt et stadig mer sentralt element i alle nye saker både når det gjelder rekruttering, radikalisering og trening av jihadistiske terrorister (dvs etter at Internettbruk ble vanlig, og etter at islamistiske aktivister etablerte en betydelig ”infrastruktur” på

nettene der de kommuniserer, sprer propaganda, ideologisk materiale, strategiske tekster og taktiske råd osv). Det mest kjente eksemplet på dette er Madridcellen som lastet ned og leste både ideologiske og strategiske tekster samt taktiske manualer fra Internett.

Terrorkomplottet i Sør-Tyskland i år viser imidlertid at sosiale nettverk og ansikt til ansikt interaksjon mellom rekrutter og erfarne aktivister fremdeles er viktige elementer i radikaliseringsprosessen. Selv om informasjonen foreløpig er begrenset, er det mye som tyder på at sosialiseringen i de islamistiske undergrunnsmiljøene i Tyskland har spilt en vel så viktig rolle som Internett (om ikke viktigere). Selv om aktivistene har mulighet til å laste ned en "terrorist startpakke" fra Internett, så har de likevel tatt risikoen forbundet med å vanke i militante Islamismiljøer i Tyskland i perioden fram til det antatte tidspunktet for et angrep. De har foretatt omfattende reiser for språkopplæring, religiøse studier, og for å rådføre seg med og trene med erfarne jihadister.

Saken i Tyskland understreker den viktige internasjonale eller globale dimensjonene i motivasjoner for jihadistisk terror i Europa. Al-Qaida har forsøkt å ta tak i lokale saker som angår muslimer i Europa så som Mohammed-karikatur-krisen og forbudet mot slør i Frankrike. Ved å henvende seg mer mot et europeisk publikum søker lederskapet i al-Qaida å gjøre sakskoblinger mellom slike saker og "Vestens overgrep" mot muslimer i Afghanistan, Irak, Palestina, Tsjetsjenia osv. Det er vanskelig å måle i hvilken grad de har lyktes med det, men det er et faktum at flere personer som har vært involvert i terrorhandlinger i Europa har vist til europeeres mangel på respekt for Islam og muslimer i Europa og Mohammed-karikaturene. Likevel ser det ut som om den internasjonale eller globale dimensjonen, især europeiske militære bidrag i Afghanistan og Irak veier langt tyngre enn den europeiske dimensjonen. Den tysktyrkiske cellen synes å ha vært veldig fokusert på det amerikanske militære nærværet i den muslimske verden, enten det nå dreide seg om støtte til Karimov-regimet i Usbekistan eller militære operasjoner i Afghanistan og Pakistan.

På kontraterror-siden viser saken i Tyskland at sikkerhetstjenestene har skaffet seg bedre kontroll med jihadistene, gjennom økt overvåkning av deres reisevirksomhet og Internettkommunikasjon i tillegg til å overvåke kjente ekstremistiske miljøer lokalt i Europa. Terrorcellene er dermed ikke i stand til å oppnå høy grad av profesjonalitet, fordi de har begrensede treningsmuligheter. Det faktum at jihadister tar sjansen på å reise til tross for at det er forbundet med risiko er i seg selv en god indikasjon på at Internett foreløpig ikke gir tilstrekkelig trening. Avsløringen av IJU-cellen peker også mot at sikkerhetstjenestene samarbeider bedre og at de har fått større kapasitet til å hankses med "hjemmedyrket" terrorisme. Lokale europeiske celler utgjør derfor trolig en mindre trussel i dag enn det de gjorde for et par år tilbake fordi overraskelsesmomentet som hjalp cellene i Madrid, London og Brussel/Amsterdam ikke lenger er tilstede. Det ironiske er at det kan se ut som at mye av svakheten til de "hjemmedyrkede" cellene består i at de ikke er "hjemmedyrket" nok, men fortsatt avhengig av internasjonale kontakter og støtte. Et annet moment som er verdt å nevne til slutt er at den fryktede "Irak-effekten" (i form av at personer som har trent og kjempet i Irak, benytter kompetansen sin til å gjennomføre terroraksjoner i Europa) foreløpig lar vente på seg. Etter det vi kjenner til er det per i dag ingen kjente eksempler på at Irak-veteraner har planlagt, forberedt eller gjennomført terrorhandlinger i Europa.